

ВЧЕНИЙ, ДИПЛОМАТ, ОРГАНІЗАТОР І ЛЮДЯНА ЛЮДИНА

Це ті слова, котрі, на мою думку, характеризують особу професора Ігоря Цепенди. Наше знайомство і співпраця тривають майже три десятиліття, упродовж яких він проявив себе здібним викладачем, а згодом і талановитим керівником Прикарпатського університету. Особисто познайомилися у Варшаві під час першої каденції його роботи в посольстві України в Польщі. Це була друга половина 90-х років, тепер уже давно минулого століття. Саме тоді проходив цикл семінарів *Україна – Польща: важкі питання*. Вони відбувалися два рази на рік, почергово на базі Волинського університету в Луцьку і у Військовій академії польського Міністерства оборони в Рембертові – північно-східній околиці Варшави. Зазвичай семінари в Польщі відбувалися в листопаді. Водночас Варшавський університет зусиллями кафедри україністики, очолюваної тоді професором Степаном Козаком, організовував щорічні українознавчі конференції, що проходили теж переважно в листопаді. Ігор Цепенда на них представляв Україну від імені її посольства, яке певний час очолював як тимчасово повірений у справах України.

На тих конференціях він не просто представляв Україну як службовець, тобто виголошував привітання, але й робив змістовні наукові доповіді за темою українсько-польських стосунків, які на перспективу заклали базу його майбутньої дисертації на здобуття наукового ступеня доктора політичних наук за темою: *Українсько-польські відносини 40–50-х років ХХ століття: етно-політичний аналіз*, захищену 2009 року в Інституті політичних та етнонаціональних досліджень НАН України.

Доцільно, напевно, згадати деякі конкретні моменти нашої співпраці з участі у згаданих семінарах і українознавчих конференціях у Варшаві. Одного разу так трапилося, що семінар у Рембертові й конференція у Варшавському університеті відбувалися в ті самі дні – між 6 і 10 листопада 2001 року. А кожен із нас мав доповідь там і там. Варшавський університет, зокрема його головні корпуси, розташовані в самому центрі міста, а Військова академія – за кілька десятків кілометрів. Тож доводилося ретельно розраховувати час. Щоправда, мали житло в обох закладах, що певною мірою полегшувало ситуацію.

Тематика наших наукових зацікавлень із паном Цепендою була близькою. Ми доволі часто обговорювали ті чи інші аспекти українсько-польських стосунків. Протягом декади між 1995 і 2006 роками разом брали участь у семінарах і конференціях, а вони відбувалися за нашою участю не лише у Польщі, але й в Україні. Мені довелося також взяти участь у рецензуванні монографії Ігоря Цепенди, яка лягла в основу його докторської дисертації.

Хотів би навести бодай один приклад із спільної участі в українознавчій конференції Варшавського університету, матеріали якої опубліковані у *Варшавських українознавчих зошитах* 2002 року, том 13–14, у рубриці *Польсько-українські стосунки – сьогодні і завтра*, яку відкриває стаття тодішнього посла України в Польщі Дмитра Павличка *Україна – Польща: політичні важелі та орієнтири*, опублікований матеріал Ігоря Цепенди *Україна і Польща перед викликами ХХІ століття*. Усього в рубриці вміщено 12 робіт українських і польських авторів. А загалом зміст тому характеризує промовиста назва *Україна і Польща на порозі нового тисячоліття*.

Працюючи в посольстві України в Польщі, Ігор Цепенда суттєво посприяв підписанню угоди про співпрацю Чернівецького університету з Варшавським у листопаді 2003 року тодішніми ректорами Миколою Ткачем і Пьотрем Венгленським. Спільно з Ігорем Цепендою ми готували проєкт угоди. Підписання її відбулося під час чергової українознавчої конференції. Напередодні мене приємно вразило, що тимчасово повірений у справах України в Польщі зустрів мене на варшавському летовищі. Він знав, що я повинен прилетіти з Канади, де погоджував деякі питання співпраці з Канадським інститутом українських студій Альбертського університету. Проте ніколи не сподівався, що мене зустрінуть, умовно кажучи, біля трапа літака

та ще й відвезуть до університетського готелю, куди того дня мав прибути і мій ректор. Згодом я ще чимало разів, уже не на власному досвіді, переконувався, що нинішній ректор Прикарпатського університету, незважаючи на всю його зайнятість, знаходив можливість приділити увагу конкретній людині, що є надзвичайно позитивною рисою працівника будь-якого рівня.

Як на мене, то в контексті щойно сказаного повернення Ігоря Цепенди після дипломатичної служби до Прикарпатського університету, спочатку на посаду проректора, а потім ректора, принесло колективові закладу суттєву користь. Думаю, що такою заявою я не ображаю попередніх керівників вишу. Кожен зробив те, що міг зробити за умов, у яких працював, зрештою, які проблеми належало вирішувати. Нинішній Прикарпатський університет переконливо закріпився в першій десятці провідних університетів України за навчальними й науковими показниками. Якщо говорити лише про міжнародну співпрацю, зокрема з польськими університетами, то Івано-Франківський виш зробив гігантський крок уперед. Його ректорові вдалося закріпити й розвинути співпрацю з Варшавським університетом. Якщо не помиляюсь, цього-річна *Українсько-польська зустріч* стане 17-ю поспіль. Зустрічі виводяться з того, що їх ініціатор, перебуваючи ще на дипломатичній службі, брав участь у переговорному процесі щодо вшанування місць українсько-польської пам'яті та підписання декларації *Про примирення* з нагоди 60-ї річниці трагедії обох народів на Волині. Мені, як постійному учаснику зустрічей в Яремче, доводиться спостерігати, що вони з року в рік все більше відображають намагання учасників з обох боків шукати шляхів, що зближують наші народи, особливо важливо, що процес проходить в умовах російської агресії, яка несе безпосередню загрозу й Польщі, як зрештою і всій Європі, і не лише їй. Прикарпатський університет успішно розвивав співпрацю не тільки з Варшавським університетом, але й з вишами Кракова, Любліна й багатьох інших міст Польщі. Мені, до речі, дуже приємно під час відвідування Жешовського університету бачити портрет його почесного доктора Ігоря Цепенди.

Я не вникаю у співпрацю наших університетів в усіх ділянках навчальної роботи й наукової діяльності, але в межах взаємин однойменних підрозділів – факультетів історії, політології та міжнародних відносин – орієнтуюся докладно, а ще докладніше – у співпраці кафедр, що готують міжнародників: кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій Чернівецького університету з кафедрою міжнародних відносин Прикарпатського університету. Між нами налагоджена співпраця й студентських наукових товариств. Ми координуємо методичну роботу. Представники Прикарпатського університету беруть участь у роботі Спеціалізованої вченої ради з атестації докторів політичних і такої ж ради з історичних наук. Серед них професор Ігор Цепенда, Олег Жерноклеєв, Іван Монолатій. Ігор Цепенда впродовж багатьох років входить до складу редколегії наукового часопису *Історико-політичні проблеми сучасного світу*, що є фаховим для України та Польщі. До речі, у нас на факультеті виходить три фахові видання. До їх редколегій входять представники Прикарпатського університету.

На завершення хочу щиро привітати професора Ігоря Цепенду з ювілеєм, що наближається. Хочу Вам побажати, пане професоре, сил, наснаги та здоров'я і надалі працювати у вибраній Вами галузі. Дай нам, Боже, усім сил подолати супостата, який прагне ліквідувати українську державність, а українців забути свою національну ідентичність.

Юрій Макар – доктор історичних наук, почесний доктор
Прикарпатського університету імені Василя Стефаника